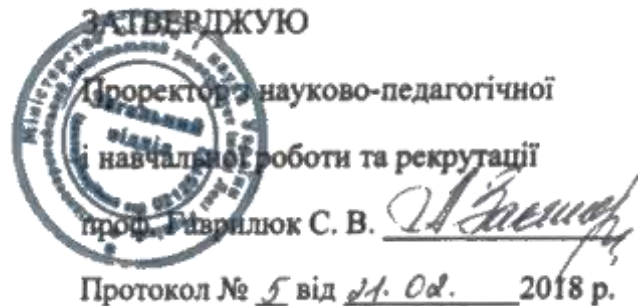

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра здоров'я людини та фізичної терапії

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

КЛІНІЧНИЙ РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ПРИ ПОРУШЕННІ ДІЯЛЬНОСТІ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ ТА ДИХАЛЬНОЇ СИСТЕМ

підготовки бакалавра

спеціальність 227 «Фізична терапія, ерготерапія»

освітня програма «Фізична терапія, ерготерапія»

Луцьк - 2018

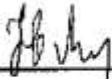
Програма нормативної навчальної дисципліни «Клінічний реабілітаційний менеджмент при порушенні діяльності серцево-судинної та дихальної систем» підготовки «бакалавра», галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія», освітньої програми «Фізична терапія, ерготерапія».

Розробник: Лавринюк В.Є., канд. мед. наук, доцент кафедри здоров'я людини та фізичної терапії, доцент

Рецензент: Петрович В.В., доцент кафедри теорії фізичного виховання, фітнесу та рекреації, к. наук з фіз. в. і сп.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри здоров'я людини та фізичної терапії СНУ ім. Лесі Українки

протокол № 6 від 03. 01. 2018 р.

Завідувач кафедри: _____ проф. Лях Ю.Є.

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету фізичної культури , спорту та здоров'я

протокол № 5 від 17. 01. 2018 р.

Голова науково-методичної комісії факультету _____ доц. Мудрик Ж.С.

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

© Лавринюк В.Є., 2018

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	Галузь знань: 22 Охорона здоров'я	нормативна
Кількість годин /кредитів 120/4	Спеціальність 227 Фізична терапія, ерготерапія Освітня програма: Фізична терапія, ерготерапія	Рік підготовки: 2
		Семестр: 4
Лекції: 8 год.		
Лабораторні: 18 год.		
Консультації: 14 год.		
Самостійна робота: 80 год		
ІНДЗ є	Освітній ступень: бакалавр	Форма контролю: екзамен

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Програма нормативної навчальної дисципліни «Клінічний реабілітаційний менеджмент при порушенні серцево-судинної та дихальної систем» складена відповідно до освітнього ступеня підготовки бакалавра в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» зі спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія».

Заняття повинні проводитися з урахуванням кваліфікаційної характеристики, бути пов'язаними з іншими медичними дисциплінами та ґрунтуватися на знаннях анатомії і фізіології людини, патологічної анатомії та фізіології, загальному догляді за хворими.

Основною метою вивчення навчальної дисципліни є процес формування у студентів знань по кардіології та пульмонології, закладання основ розуміння етіології, патогенезу, клінічних проявів і можливих напрямів корекції захворювань кардіореспіраторної системи, набуття майбутніми спеціалістами – фізичними терапевтами практичних навичок та умінь, які дозволять організувати та провести реабілітаційні заходи при серцево – судинних та пульмонологічних нозологіях.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

1. класифікувати серцево – судинні та пульмонологічні захворювання за їх функціональними класами;
2. застосовувати комплекси фізичних вправ при кардіологічних та пульмонологічних захворюваннях;
3. визначати покази та протипокази до проведення реабілітаційних заходів;
4. здійснювати контроль за станом пацієнтів під час проведення реабілітації;
5. скласти реабілітаційну програму;
6. надавати невідкладну допомогу в ургентних станах.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				Конс.
		Лек.	Практ.	Лаб.	Сам.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Фізична терапія в кардіології						
Тема 1.1. Ішемічна хвороба серця	18	2		2	12	2
Тема 1.2. Інфаркт міокарду	18	2		2	12	2
Тема 1.3. Серцева недостатність	16			2	12	2
Тема 1.4. Кардіохірургія	16			2	12	2
Тема 1.5. Інші кардіологічні захворювання	16			2	12	2
Разом за змістовим модулем 1	84	4		10	60	10
Змістовий модуль 2. Фізична терапія в пульмонології						
Тема 2.1. Обструктивні захворювання легень	18	2		4	10	2
Тема 2.2. Необструктивні захворювання легень	18	2		4	10	2
Разом за змістовим модулем 2	36	4		8	20	4
Всього годин \ балів	120	8		18	80	14

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Особливості програм фізичної реабілітації при інших кардіологічних захворюваннях.
2. Міокардит.
3. Метаболічні кардіоміопатії.
4. Гіпертрофічна кардіоміопатія.
5. Вроджені вади серця
6. Набуті вади серця.
6. «Опероване серце».
7. Фібриляція передсердь.
8. Брадіаритмії та блокади серця.
9. Патологія аорти.
10. Програма фізичної реабілітації при вегетативній дисфункції.
11. Дієтичні рекомендації.
12. Фізіотерапевтичні заходи.
13. Особливості санаторно – курортної реабілітації.
14. Психологічні аспекти реабілітації.
15. Особливості програм фізичної реабілітації при туберкульозі легень.

16. Пневмоконіози.
18. Стан після резекції легень.
19. Ідіопатичний фіброзуючий альвеоліт.
20. Саркоїдоз.

Форми виконання: доповідь, створення презентацій, складання блок-схем, таблиць

6. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

Теми для ІНДЗ – Складання програм фізичної терапії по окремим нозологіям.

1. Міокардит.
2. Метаболічні кардіоміопатії.
3. Патологія аорти.
4. Гіпертрофічна кардіоміопатія.
5. Вроджені вади серця
6. Набуті вади серця.
6. «Опероване серце».
7. Фібриляція передсердь.
8. Брадіаритмії та блокади серця.
9. Саркоїдоз.
10. Програма фізичної реабілітації при вегетативній дисфункції.
11. Особливості програм фізичної реабілітації при туберкульозі легень.
12. Пневмоконіози.
13. Стан після резекції легень.
14. Ідіопатичний фіброзуючий альвеоліт.

Форми виконання: доповідь, створення презентацій, складання блок-схем, таблиць.

Розподіл балів та критерії оцінювання

Загальна оцінка за курс складається як алгебраїчна сума оцінок за кожен з 3 модулів: за практичні заняття, індивідуальне дослідне завдання; контрольну роботу наприкінці змістового модуля.

Таблиця 3

Поточний контроль (макс = 40 балів)			Модульний контроль (макс = 60 балів)	
			МКР 1	МКР 2
Змістовний модуль 1	Змістовний модуль 2		20	40
T1-T5	T6-T7	ІНДЗ		
По 2 бали за кожен тему	По 2 бали за кожен тему	26		

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою ECTS. На оцінку завдань модуля I відводиться 10 балів, II – 4+26 балів, і III – 60 балів.

Поточний контроль передбачає перевірку якості засвоєння теоретичного курсу, виконання практичних робіт безпосередньо на заняттях. Загальна кількість занять цього модуля становить 7 (5 - I змістовий модуль, 2 - II змістовий модуль). Кожна з тем

оцінюється від 0 до 2 балів. Змістовий модуль II передбачає ІНДЗ - написання студентом програми реабілітації з демонстрацією практичних навичок фізичної терапії в рамках діагнозу отриманого пацієнта, який оцінюється максимально на 26 балів

Модульний контроль передбачає перевірку підсумкових знань і вмінь студентів шляхом написання модульної контрольної роботи, яка передбачає перевірку теоретичних знань. Контрольна роботи оцінюються за 60- бальною шкалою.

Критерії оцінювання знань студентів:

- **ступінь** виконання студентами поставлених завдань;
- **якість** знань з технічних засобів реабілітації, проявлених під час лабораторних занять;
- **рівень** сформованості умінь та навичок практичної роботи студентів як майбутніх фахівців з фізичної терапії.

Практичні заняття першого модуля оцінюються максимум у 2 бали:

2 бали виставляється, якщо студент має системні, глибокі знання, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності, вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, аргументувати власні судження теоретичними і фактичними положеннями, підсумувати сказане висновками. Студент вільно володіє спеціальною термінологією, грамотно ілюструє відповідь прикладами, вміє комплексно застосовувати знання з інших дисциплін, виконує завдання лабораторної роботи самостійно.

1,5 бали виставляється, якщо знання студента є достатньо ґрунтовними, він правильно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, вміє аналізувати, встановлювати зв'язки між явищами, фактами, робити висновки. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями, виконує завдання лабораторної роботи самостійно

1 бал виставляється, якщо студент виявляє знання і розуміння основних положень, але викладений матеріал не досить послідовно і допускає деякі помилки, але вміє робити узагальнення, подавати основні тези, практичні навички виконує з незначними похибками. практичні навички виконує із помилками

0,5 балів виставляється, якщо студент виявляє знання і розуміння основних положень, але викладений матеріал не досить послідовно і допускає деякі помилки, але вміє робити узагальнення, подавати основні тези, практичні навички виконує із помилками.

0 виставляється, якщо студент не виявляє знань з вивченого матеріалу.

7. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

8. Рекомендована література

Основна література

1. Амосова Е.Н. Клиническая кардиология, т1-2. - К.: Здоровья, 2006.
2. Арутюнов Г.П. Кардиореабилитация. – М.: Медпресс – информ, 2013. – 332с.
3. Гайдаров Л.Ф., Лазарева Г.Ю. Реабилитация после заболеваний. Полный справочник - М.: Эксмо, 2008. - 704с.
4. Грейда Б.П., Столяр В.А., Валецький Ю.М. Реабілітація хворих засобами лікувальної фізкультури. – Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2003. – 310с.
5. Козачок М.М., Висотюк Л.О., Селюк М.М. Клінічна пульмонологія. – К.: ТОВ «ДСГ Лтд», 2015. – 436с.
6. Мухін В.М. Фізична реабілітація. – К.: Олімпійська література, 2000. – 274с.
7. Носков С.М., Маргазин В.А. Реабилитация при заболеваниях сердца и суставов. - Москва: Геотар - медиа, 2010. - 625с.
8. Окамото Гері. Основи фізичної реабілітації. – Львів: Галицька видавнича спілка, 2002. – 325с.
9. Окорочков А.Н. Лечение болезней внутренних органов (в 4-х томах). – Витебск: Белмедкнига, 2012.
10. Пасиешвили Л.М., Заздравнов А.А. Справочник по терапии с основами реабилитации. - Ростов: Феникс, 2009. - 413с.
11. Порада А.М., Солодовник О.В., Прокопчук Н.Є. Основи фізичної реабілітації. - К.: Медицина, 2008. - 246с.
12. Попов С.Н. Лечебная физическая культура. М.: Физкультура и спорт, 1998. – 380с.
13. Рекомендації Європейського товариства з гіпертензії та Європейського кардіологічного товариства з лікування артеріальної гіпертензії (2013р.).
14. Рекомендації Української асоціації кардіологів з профілактики та лікування хронічної серцевої недостатності (2012р).
15. Сітовський А.М. Лікувальна фізична культура при захворюваннях серцево – судинної системи. – Луцьк: Луцький інститут розвитку людини, 2005. – 260с.
16. Сітовський А.М. Лікувальна фізична культура при захворюваннях системи органів дихання. – Луцьк: Луцький інститут розвитку людини, 2004. – 72с.
17. Хронічне обструктивне захворювання легень. Адаптована клінічна настанова, основана на доказах // Наказ МОЗ України № 555 від 27.06.2013р.
18. Шаповалова В.А., Коршак В.М., Халтагарова В.М. та ін. Спортивна медицина і фізична реабілітація. - К.: Медицина, 2008. - 246с.

Додаткова література

1. Журавлева А.И., Граевская Н.Д. Спортивная медицина и лечебная физкультура. – М.: Медицина, 1993.
2. О. О. Крахмалова, Д. М. Калашник, І. В. Талалай Пульмонологічна реабілітація хворих на хронічне обструктивне захворювання легень // Український пульмонологічний журнал. 2013, № 1.
3. Лікувальна фізкультура та спортивна медицина / За ред. В.В.Клапчука, Г.В.Дзяка. – К: Здоров'я, 1995. – 312 с.
4. Валецька Р.О. Основи медичних знань. Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2008. - 379с.
5. Шютт А., Болотова Е.В., Халле М. Роль физической нагрузки во вторичной профилактике ишемической болезни сердца // Кардиология. – 2005. - № 7. – С. 83 – 86.

Інтернет-ресурс

1. <http://www.cochrane.org/>
2. <http://www.ukrcardio.org/>

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Анатомія серця. Кола кровообігу.
2. Методи верифікації функціонального статусу серцево - судинної системи.
3. Методи оцінки фізичної працездатності у кардіологічних пацієнтів: види, значення.
4. Критерії припинення тесту толерантності до фізичного навантаження.
5. Методи спостереження за пацієнтами кардіологічного профілю під час проведення ФТ.
6. Поняття про ЧСС тренуючу, хронотропний резерв, ЧСС максимальну (порогову).
7. Структура процесу кардіореабілітації, етапи та режими.
8. Забезпечення безпеки проведення фізичної терапії у кардіологічних пацієнтів.
9. Профілактика раптової серцевої смерті під час ФТ.
10. Види контролю ефективності фізичної терапії (експрес, поточний, етапний).
11. Шкала Борга. Методи виявлення різних проявів ішемії під час ФТ.
12. Гіподинамія як фактор ризику серцево – судинних захворювань.
13. Загальні та спеціальні протипокази до проведення фізичної терапії.
14. Класифікація артеріальної гіпертензії за рівнем артеріального тиску, поняття про загальний серцево – судинний ризик.
15. Рекомендовані та нерекomenдовані форми фізичної активності при артеріальній гіпертензії.
16. Класифікація артеріальної гіпертензії за стадіями, методи верифікації ураження органів – мішеней.
17. Завдання фізичної терапії при АГТ. Покази та протипокази до фізичної активності при артеріальній гіпертензії.
18. Механізми гіпотензивної дії рухової активності.
19. Особливості фізичної терапії при артеріальній гіпертензії різних стадій.
20. Контроль ефективності фізичної терапії при АГТ. Спостереження за пацієнтом під час проведення ФТ.
21. Немедикаментозні методи зменшення серцево – судинного ризику в практиці фізичного терапевта в рамках реабілітації при АГТ.
22. Етіологія та сприяючі фактори ішемічної хвороби серця. Популяційні та індивідуальні форми профілактики ІХС.
23. Класифікація ІХС.
24. Клініка стенокардії. Невідкладна допомога при приступі стенокардії.
25. Поняття про гіперхолестеринемію, атеросклероз та ішемію, їх клінічні прояви та можливості діагностики.
26. Класифікація стенокардій. Тактика фізичного терапевта при різних ФК стенокардій.
27. Особливості фізичної терапії при гіперхолестеринемії, доклінічному атеросклерозі, дифузному кардіосклерозі.
28. Завдання фізичної терапії при ІХС. Критерії ефективності реабілітаційних заходів при ІХС.
29. Механізми позитивних ефектів фізичної активності при ІХС.
30. Покази та протипокази до фізичної активності при ІХС.
31. Поняття про нестабільну стенокардію, гострий коронарний синдром. Невідкладна допомога при підозрі на гострий коронарний синдром.
32. Спостереження за пацієнтами з ІХС при проведенні ФТ.
33. Поняття про гострий коронарний синдром. Класифікація інфаркту міокарду.

34. Класи важкості пацієнта після інфаркту міокарду.
35. Клініка інфаркту міокарду, його діагностика. Ускладнення.
36. Діагностика функціональної спроможності постінфарктного хворого. Критерії активізації на стаціонарному етапі.
37. Завдання фізичної терапії при інфаркті міокарду. Протипокази до проведення фізичної активності після перенесеного інфаркту.
38. Стаціонарний етап реабілітації після інфаркту міокарду.
39. Санаторний етап реабілітації після інфаркту міокарду.
40. Поліклінічний етап реабілітації після інфаркту міокарду. Задачі довготривалої реабілітації пацієнта з постінфарктним кардіосклерозом.
41. Немедикаментозні заходи в практиці фізичного терапевта в рамках реабілітації при ІХС.
42. Класифікація серцевої недостатності (СН) за NYHA (1964) .
43. Класифікація серцевої недостатності (СН) Українського товариства кардіологів.
44. Етіологія СН. Клініка СН. Діагностика СН.
45. Тест 6-хвилинної ходьби. Методика та інтерпретація.
46. Особливості фізичної терапії при СН I – II ФК.
47. Особливості фізичної терапії при СН II – III ФК
48. Особливості фізичної терапії при СН III – IV ФК.
49. Інтервальні тренування пацієнтів з СН.
50. Фізична терапія СН з постійним типом навантажень
51. Покази та протипокази до фізичної активності при СН.
52. Завдання ФТ при СН. Рекомендовані форми фізичної активності при СН з позицій доказової медицини.
53. Критерії ефективності ФТ при СН.
54. Спостереження за пацієнтом з СН під час ФТ.
55. Немедикаментозні заходи в практиці фізичного терапевта в рамках реабілітації при СН.
56. Синдром вегетативної дисфункції. Поняття, етіологія та сприяючі фактори розвитку соматоформного розладу, його клініка та ускладнення.
57. Завдання та особливості проведення фізичної терапії при вегетативній дисфункції. Протипокази до фізичних тренувань.
58. Підготовка пацієнта до кардіохірургічного втручання: завдання преабілітації, її заходи.
59. Преабілітація: її значення, форми проведення респіраторних тренувань.
60. Класифікація захворювань органів дихання. Поняття про дихальну недостатність, методи її верифікації, диференціація ФТ в залежності від ДН.
61. Фактори, що викликають зниження толерантності до фізнавантажень у пульмонологічних пацієнтів.
62. Спостереження за пацієнтом пульмонологічного профілю під час фізичних тренувань. Критерії ефективності фізичної терапії.
63. Протипокази до проведення фізичних тренувань при захворюваннях органів дихання, нерекомендовані форми ЛФК.
64. Функціональні проблеми та завдання ФТ при обструктивних захворюваннях легень.
65. Підбір спеціальних вправ при обструктивних захворюваннях легень.
66. Функціональні проблеми та завдання ФТ при рестриктивних захворюваннях легень.
67. Проведення ФТ при плевритах.
68. Підбір спеціальних вправ при рестриктивних захворюваннях легень.
69. Дренажне позиціонування при різних локалізаціях патологічного процесу в легенях.
70. Постуральний дренаж.
71. Вправи для тренування діафрагми.
72. Вправи для розтягування плеври.
73. Дихальна гімнастика.
74. Звукова гімнастика.
75. Експіраторна гімнастика: тренування міжреберних м'язів.